

Projekt analytické rubriky

Analytická rubrika *Illuminace* chce volně navázat na žánrovou tradici systematického zkoumání filmových děl. Pojem tradice je ovšem namísto spíše v mezinárodních souvislostech než v tuzemských, v nichž se detailní rozbor filmových děl objevují napříč desetiletími jen nesoustavně. Iniciovaná rubrika tedy usiluje vytvořit prostor, v němž bude analýza jako žánr soustavně kultivována, aniž by přitom měla reprezentovat (a) jednu metodu, jeden přístup či jednu školu, (b) esteticky předurčený postoj, kdy si rozbor zaslouží pouze hodnotné filmy, (c) formát striktně dostředivé analýzy jednoho díla. Jinými slovy: zvolený přístup, vybrané dílo či funkce analýz se budou odvíjet od autory navrhovaných možností.

Předpokládaná podoba rubriky během následujících čtyř čísel by měla orientačně pokázat zejména na šíři funkcí a otázek, jež mohou jednotlivé analýzy plnit a zodpovídat. Prvním textem je můj rozbor filmu *BOURNŮV MÝTUS*, představující explanativně zevrubnou analýzu systému díla. Činí tak ve vztahu k vlastní sérii (problém pokračování), k soudobým normám akčního filmu a k historickému vývoji analyticky rozpoznané narativní taktiky tzv. akčního filmu pohybu. Druhým textem bude překlad autorsky revidované verze studie Kristin Thompsonové o filmu *CHLAPECTVÍ*, jež v analýze díla rozebírá otázky stylistického a narativního ozvlášťňování širší optikou proměn herce napříč časem a propagační rétoriky. Zatímco argumentace analýzy *BOURNOVA MÝTU* jde od rozboru díla k obecnějším otázkám, pak argumentace textu o *CHLAPECTVÍ* naopak testuje obecnější předpoklady v analýze díla. Třetím příspěvkem analytické rubriky bude pro změnu rozbor televizního seriálového díla, konkrétně narativu a fikčního světa *PODFUKÁŘŮ*. Martin Kos přitom svoje analytická zjištění vztáhne k normám tzv. podvodnického narativu: nakolik lze hovořit o konstantně historicky rozvíjeném vzorci vyprávění, nakolik mu *PODFUKÁŘI* strukturou epizod i seriálových řad odpovídají a nakolik ho svým směřováním od epizodického seriálu ke kauzálně provázanějšímu seriálu případně rozvíjejí. Čtvrtým textem bude titulově zatím nespecifikovaná analýza literárního a divadelního badatele Aleše Merenuse, který se předběžně hodlá zaměřovat na otázky spojené s možnostmi transmediálně založené poetiky: nakolik lze ve filmovém díle plodně rozebírat realizované umělecké

volby ve vztahu k volbám učiněným v literární, dramatické či divadelní podobě téhož narativního materiálu. Ačkoli jsou všechny čtyři plánované příspěvky založené systémově, řeší rozličné problémy, kladou si rozdílné výzkumné otázky a volí odlišné výkladové postupy spojené se vztahem mezi filmovým dílem a kontextem, se vztahem mezi uzavřeným vyprávěním, vyprávěním na pokračování a uplatněným žánrovým vzorcem, s možnostmi zkoumání filmového díla prvotně s ohledem na jeho mediální ne/proměnnost.

Analytická rubrika vychází z jednoduchého předpokladu, že uměnovědný žánr detailního rozboru díla umožňuje (a) autorovi specifickým způsobem využít vlastní badatelské zázemí i metodické preference, (b) vytvořit prostor pro diskuzi, jakého poznání můžeme dosáhnout, potlačíme-li zpravidla servisní charakter rozboru coby školního textu, příspěvku do sborníku o význačném filmovém díle či případové studie v obecněji pojaté monografii, (c) vdechnout po nezbytném přepracování takřkajíc druhý život výjimečným absolventským pracím. Její budoucnost by se tak měla odvíjet nikoli od metodických preferencí redakce, nýbrž od nabízených příspěvků a požadavků na rozmanitost řešených problémů a kladených otázek.

Radomír D. Kokeš